

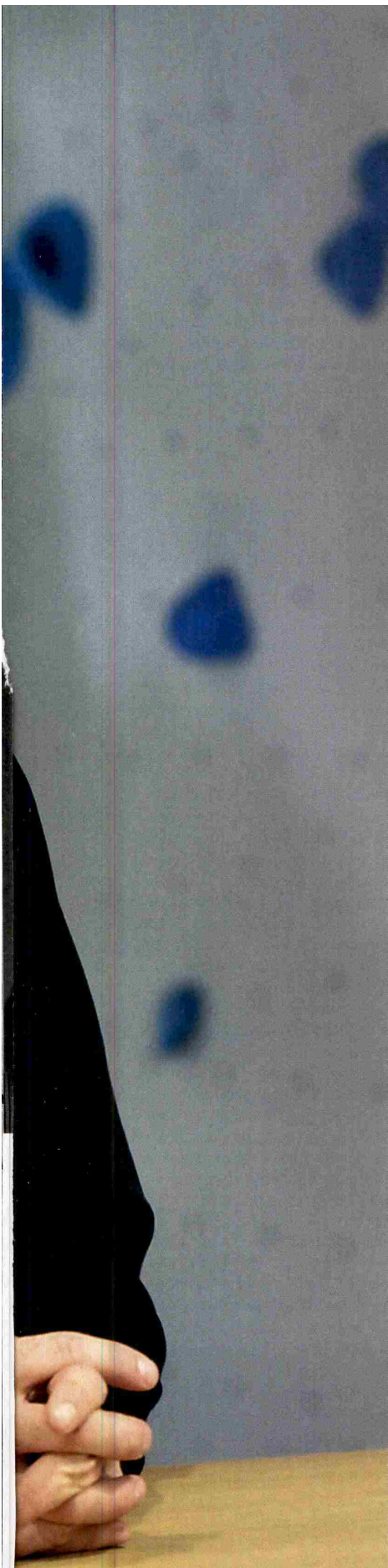
INTERVJU

MATJAŽ ŠERKEZIstrokovni sodelavec **Planinske zveze Slovenije**,
inštruktor gorskega reševanja

Število nesreč v gorah se povečuje že od leta 2006

NENAD GLÜCKS
nenad.glucks@reporter.si

Kot pravi Matjaž Šerkezi, pri **Planinski zvezi Slovenije** ljudi spodbujajo, da se gibajo, hodijo v gore. Ne rečejo, vi ne smete iti. Želijo pa jih usposobiti, izobraziti. Opozarjajo na nevarnosti. Vsi si želimo, da je nesreč čim manj. Kljub vsej tehnologiji, povezani s prenosnimi telefoni, Šerkezi svetuje, da naj imajo planinci vedno pri sebi tudi tiskani planinski zemljevid. A ne star 20 let, pač pa leto, dve. Včasih so pozimi v gore hodili predvsem bolj izkušeni, zdaj je poplava marketinga povzročila, da je obiskovalcev gora tudi v tem času več.

Predlani je gorska reševalna služba opravila 604 intervencije reševanja ljudi, 255-krat je reševalcem pomagal helikopter. Pomenita omenjeni številki povečanje v primerjavi s prejšnjimi leti, kako so na dogajanje lani vplivali ukrepi glede epidemije?

Število nesreč v gorah se povečuje že od leta 2006. Res pa smo zadnja leta presegli 400, 500, celo 600 intervencij na leto. Lani je gotovo svoje prispevala še epidemija covid-19. A ne le v Sloveniji, pač pa v vseh alpskih državah. Tudi v Veliki Britaniji. V gore se je podala drugačna struktura ljudi. Tisti, ki prej niso šli, ampak so se ukvarjali s čim drugim. Posledično je število nesreč večje. Predvsem gre za to, da se izgubijo, precenijo svoje psihofizične sposobnosti. Niso le poškodbe. Nekateri tudi dehidrirajo. Veliko jih ima tudi kronične bolezni, ki so v dolini obvladljive z zdravili, v gorah pa se po navadi zaplete zaradi dehidracije, fizičnega napora ... Če jih gorski reševalci ne bi pravočasno našli, verjetno ne bi preživel noči. Tudi poleti so noči v gorah mrzle, zaščitne opreme pa nimajo v nahrbtniku. Po navadi imajo politrsko plastenko vode in grejo. Lani smo opazili tudi bistveno več smeti. Tudi to najbrž kaže na večje število obiskovalcev (neplanincev), predvsem na bolj turistično zanimivih točkah.

Je bilo tujcev manj kot prejšnja leta?

Da. To vidimo tudi pri deležu reševanj. V letu 2019 je bilo kar precej intervencij zaradi francoskih in avstrijskih državljanov.

So se lani večkrat v težavah znašle celotne družine?

Niti ne. Sam izhajam iz kamniškega okoliša in imam tudi največ izkušenj iz reševanja v gorah nad Kamnikom. Znamenita točka je bivač pod Skuto. Planinci ga zelo radi uporabljajo. A tam srečuješ ljudi, ki se gor odpravijo celo brez nahrbtnika. Ali pa so recimo nekateri v jeseni prišli do bivaka in so se odločili, da gredo še naprej na Skuto, čeprav je bil zgoraj že sneg. Brez primerne opreme. Konec septembra, celo v oktobru smo pripeljali dol ljudi v kratkih hlačah. V vetru, megli. Zaplezali so se, ne znajo dobro oceniti razmer. Toda glede na število obiskovalcev v gorah je nesreč še vedno relativno malo. Res pa se sezone razlikujejo. Letošnja zima je bogata s snegom, zato je več ljudi v gorah, to se kaže tudi pri nesrečah.

Mar ni takrat, ko je več snega, v gorah manj ljudi?

Včasih so pozimi v gore hodili predvsem bolj izkušeni, zdaj je poplava marketinga povzročila, da je obiskovalcev gora tu-

di v tem času več. Gre za prodajo turnih smuči in drugega. Gorska reševalna služba vsako leto organizira tečaje varne hoje po gorah na Veliki Planini, Pokljuki, Igu, Zelenici, na Koroškem ... Poznam ljudi, ki pozimi hodijo v gore na kamniškem območju, od Grintovca do Brane, tudi na objektivno nevarne kraje v tem letnem času. Imajo vso opremo, to danes res ni problem. Težava je, ker je ne znajo pravilno uporabljati. Dereze, cepin so lahko zelo nevarni pripomočki. Nekateri uporabljajo celo dva cepina, kar zna biti nevarno pri klasičnem vzponu. Dajeta lažen občutek varnosti.

Zakaj?

Cepin služi za to, da se ustaviš zaradi padca. Če padeš in imaš dva cepina v rokah, pa tega nisi več, se ne boš ustavil ali se boš še prej poškodoval. Ko smo jih imeli na tečajih, smo jim rekli, naj se zapeljejo pet metrov po zasneženem pobočju z varnim iztekom in se skušajo ustaviti. Niti enemu se ni posrečilo. Bojim se, kaj bi bilo ob realni situaciji. Ne gre za začetnike, precej hodijo v gore, a bi se morali tega najprej naučiti. Oprema lahko daje občutek varnosti, toda če je ne znaš pravilno uporabiti, ti ne pomaga. Spodbujamo ljudi, da se gibajo, hodijo v gore. Ne rečemo, vi ne smete iti. Naša želja je le, da jih usposobimo, izobrazimo. Opozarjamo jih na nevarnosti, delamo preventivne videoposnetke in vsebine. Vsi si želimo, da je nesreč čim manj.

Ljudje so lahko lani turistične bone uporabili tudi za prenočevanje v gorskih kočah. Ste zaznali povečano število planincev, posebej v juliju in avgustu, ko so bili tudi ukrepi bolj sproščeni, hkrati je to glavna planinska sezona?

Kolikor vem, je bilo veliko turističnih bonorov uporabljeno za prenočevanje v planinskih kočah. Največ v domu Planika pod Triglavom, v koči pri Triglavskih jezerih in Triglavskem domu na Kredarici.

Se s povečevanjem ljudi v gorah in številoma intervencij povečuje tudi število gorskih reševalcev?

To je večna problematika, s katero se ukvarjamo pri Gorski reševalni zvezi Slovenije. Eno je število gorskih reševalcev, drugo je normativno število, okoli 430 reševalcev, ki jih podpira država s financiranjem za opremo. Normativno število se v zadnjih desetih letih ni povečalo, čeprav na to vseskozi opozarjamo zaradi povečevanja števila nesreč. Recimo Gorska reševalna služba Kamnik ima normativno število reševalcev 29. Društvo samo poišče resurse za opremo za dodatnih 15 reševalcev, da imamo celotno moštvo za posredovanja. Večina

intervencij je nočnih. Zaradi pogosto zahtevnega terena potrebuješ precej ljudi, vsi tudi niso vedno doma. Transport poškodovanega iz Kamniškega ali Kokrškega sedla traja več ur, če je višje, še več in je zelo zahteven. Seveda tudi marsikaj drugega ni sistemsko urejene. V Kamniku si GRS še vedno prizadeva za nove prostore.

Gorski reševalci ste vsi prostovoljci. Dobite od države vsaj kakšno nadomestilo za reševanje?

Dobimo plačano kilometrino in dnevnicco. A odločili smo se, da dnevnicco pustimo v blagajni društva, da tudi od tega ži-

vi. Zaposleni gorski reševalci dobijo nadomestilo za čas, ko zaradi reševanja niso bili v službi. Toda ne predstavljam si delodajalca, ki je vezan na določene poslovne roke, med zaposlenimi pa ima recimo dva gorska reševalca in še kakšnega gasilca, ki morajo biti vedno na voljo za intervencijo. Delo stoji ne glede na to, koliko država povrne. Res pa nam gredo delodajalci na roko, zavedajo se pomena sistema zaščite in reševanja. Posamezna društva gorske reševalne službe med sabo sodelujemo, da zberemo dovolj ljudi. Včasih pri zahtevni intervenciji sodeluje tudi po 40 in več reševalcev. Tudi helikopter Slovenske vojske ali policije, reševalci z reševalnimi psi ... Sodelovanje med temi službami je več kot vzorno.

Pred nekaj meseci je minister za obrambo Matej Tonin predstavil predlog, da bi stroške za reševanje plačevali planinci oziroma bi se plačali iz zavarovanja za te primere. Tako Planinska zveza Slovenije kot Gorska reševalna zveza predlog podpirata. Je šel minister naprej s tem predlogom?

Po tistem smo bili z ministrom na sestanku, nekatere stvari so se razjasnile. Bila je ustanovljena skupina za to področje, od takrat dodatnih informacij ni več.

Bi se iz zavarovalne premije krili le stroški za helikoptersko reševanje ali za vse?

Konkretnega predloga ni bilo izdelanega oz. nisem seznanjen z njim. Smiselno je pogledati, kako imajo to rešeno države po Evropi. V mislih imam Avstrijo, kjer imajo to zelo dobro urejeno. Vsako intervencijo krije vsak sam oziroma njegovi svojci, če je v nesreči umrl. Če je imel zavarovanje za reševanje v gorah, mu je strošek povrnjen. Upravičenost povrnitve stroška pa ugotavlja zavarovalnica. Poseben strošek je za reševanje s helikopterjem in za reševalce na tleh. Izdana sta dva računa. Tudi v Avstriji je del gorskega reševanja na prostovoljni podlagi, reševalci oz. njihova zavarovalnica plačajo stroške njihovi reševalni službi. Ne bi pa bil najbrž primeren sistem, da bi neposredno naša gorska reševalna društva izdajala delne račune. Sicer smo zdaj sofinancirani od ministrstva za obrambo in tudi iz sredstev fundacije Fiho (Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij). Stroške za reševanje bi vsekakor najprej morali zaračunati tujcem. Oni niti ne plačujejo davkov pri nas, reševanje pa imajo trenutno povsem brezplačno. Tudi vedno več jih je. V Planinski zvezi Slovenije imamo vse to že rešeno, saj so vsi naši člani, poleg drugih ugodnosti, zavarovani za reševanje v tujih gorstvih.

V gore se je (v času epidemije) podala drugačna struktura ljudi. Tisti, ki prej niso šli, ampak so se ukvarjali s čim drugim.

V letošnji zimski sezoni je v gorah nadpovprečno visoka snežna odeja. Kako to vpliva na varnost za gornike, turne smučarje?

Vsakič, ko zapade sneg, se poveča možnost za proženje plazov. Če pogledamo prognoze na Arso, vidimo, da je nevarnost plazov v naših gorah tretje in četrt stopnje po petstopenski evropski lestvici. Nekaj dni po sneženju je nevarnost največja, tedaj se sploh odsvetuje obisk gora. Prav tako zelo vplivajo na možnost plazov velike spremembe temperature, tega je zadnja leta precej. Veliko je tudi vetra, nastajajo klože, zbite trde plasti. Neizkušen planinec ali smučar jih ne zna. Še mi, ki smo bolj izkušeni, imamo težave. Ko stopiš na kložo, se lahko odloimi in »gre v dolino«. Svetujemo, da ljudje, ki se odpravljajo v gore, turni smučarji, ki nimajo dovolj izkušenj, pozimi ne hodijo v visokogorski svet. Veliko je možnosti za obisk sredogorja.

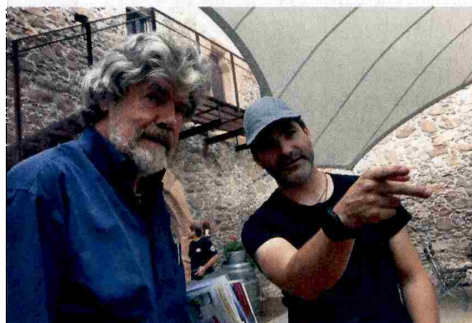
Danes je vse več adrenalinskih prostih (free ride) smučarjev. Iskalcev prišči, ki gredo prek meja varnosti. Gotovo je dobro, če smo neizkušeni, da se v gore pozimi odpravimo z gorskim vodnikom ali planinskim vodnikom PZS. Seveda st odstotne varnosti ni. Nujno je, da ljudje uporabljajo ti. plazovni trojček – sonda, žolna, lopata. In da znajo to tudi uporabljati. Trend se izboljšuje, ljudje so bolj ozaveščeni. Žolna oddaja signal. Če pride do zasutja, je to skoraj edina možnost, da ostaneš živ oziroma da te dovolj hitro najdejo. Seveda pod pogojem, da imajo žolno tudi tisti, ki so ostali zunaj. Najbolje pa je, da do tega sploh ne pride. Po navadi, ko pridemo na teren gorski reševalci, vemo, da ne iščemo več živih, saj je žal prepozno.

Zdaj imate reševalci na voljo tehnologijo, ki je prejšnje generacije niso imele. Enako planinci. Koliko so vam v pomoč koordinate na mobilnih telefonih ponesrečencev in izgubljenih, če vam jih lahko sporočijo?

Aplikacija, kot je google maps, je planincem v pomoč, če znajo sporočiti svojo stajno točko, koordinate, če se jim kaj zgodi. Sicer pa je lahko uporaba te aplikacije v gorah tvegana. Včasih so vrisane kar kakšne poti, ki jih dejansko ni ali so vrisane drugače, kot je v naravi. Tako da se na to aplikacijo pri izbiri poti ni za-

Serkezi in drugi člani ekipe gorskih reševalcev v dolini Kamniške Bistrice.

Z legendo svetovnega alpinizma Reinholdom Messnerjem v njegovem gorskem muzeju v Bolzanu (2018).

Kljub komunikacijski tehnologiji je dobro, da imajo planinci vedno s sabo tudi tiskani zemljevid.

nesti. Če recimo na Veliki Planini vtipkam, da bi šel v Kamnik, me aplikacija napoti na nevarno brezpotje. Že večkrat smo morali reševati ljudi, ki so sledili tem usmeritvam, na račun googla je precej intervencij GRS, zato ga za tovrstno rabo odsvetujemo. Pozoren je treba biti tudi na ažurnost zemljevidov. V 14 dneh smo na istem območju reševali dve skupini Avstrijcev, ker so imeli na telefonih s spleta naložene stare zemljevide in gps sledi in so šli po napačni poti. Pobratili smo jih morali z nemogočega in nevarnega terena. Dve različni skupini sta obstali na istem mestu v razmiku 14 dni.

V okviru planinske šole varne hoje v gorah poudarjamo, da je treba imeti naložene zemljevide novejšega datuma. Poleg tega svetujemo imeti vedno tudi tiskani planinski zemljevid s sabo. A ne star 20 let, pač pa leto, dve. Koristna na telefonih je aplikacija locus map, v

Imajo vso opremo, to danes res ni problem. Problem je, ker je ne znajo pravilno uporabljati.

sklopu te so tudi natančni planinski zemljevidi, ki jih lahko kupiš za evro ali dva. Google pa je lahko dober pri reševanju, če oseba zna in zmore sporočiti koordinate. Če nekdo žal ni več med živimi, ga lahko lažje najdemo preko google profila, ki beleži gibanje posameznika. Enako preko mobilnega signala, torej na katere repetitorje se preklaplja telefon. Slovensko ozemlje je kar dobro pokrito s signalom, številko za klic v sili 112 se da priklicati skoraj povsod. Deluje na posebnem protokolu, kjer je dosegljivost še večja kot pri navadnem signalu. Ob reševanju uporabljamo še modul smart locator, ki ga uporablja center za obveščanje. Oni pošljejo sporočilo tistemu, ki ga iščemo. Če ga ta lahko potrdi, ga lahko lociramo.

Zlasti v mrzlem vremenu se baterije na telefonih hitreje izpraznijo. Kaj svetujete?

Planincem svetujemo, naj imajo v gorah ugasnjen prenos podatkov, saj to pospešuje porabo baterije. Imajo naj dodatno prenosno baterijo (power bank), ta lahko zelo koristi. Po navadi je tisti, ki smo

jih reševali, niso imeli. Dogaja se vse močje. Enega smo našli, ker je objavljala fotografije na facebooku, na podlagi tega se zraven zapisuje lokacija. Tehnologija nam olajša delo, morajo pa jo planinci znati ustrezno uporabljati, da jim lahko koristi.

Je število smrtnih žrtev v gorah na približno enaki ravni ali tudi to narašča?

Zdi se mi, da je vsako leto kakšna več. Smrtnih primerov je med 35 in 40. Nekaterih stvari se res ne da predvideti, ampak večinoma bi se tem tragičnim primerom lahko izognili. Največ ljudi umre zaradi poškodb ob padcih, zdrsih. Malo je tistih, ki bi jih recimo zasul plaz, ker so zime drugačne. Vedno svetujemo, naj ljudje ne rinejo v neznano, če so se izgubili, zaplezali. Naj gredo, če je možno, po isti poti nazaj do znane točke. Na nekaterih lokacijah, na katere sicer nenehno opozarjamo, da so tvegane, vedno znova najdemo poškodovane in mrtve. Ljudje se precenijo oziroma teren podcenijo, ga ne poznajo. Vsakega življenja je res škoda.

Največ nesreč je julija in avgusta, daleč največ ob vzponu na Triglav. Je tako zato, ker je Triglav tako oblegan, ker se vzpenjajo tudi ljudje brez kondicije, izkušeni, ali ker je zahteven?

Predvsem zato, ker je tako oblegan. Kot gora načeloma Triglav ni posebej težek za vzpon, poti so zelo dobro zavarovane od vznožja do vrha. So tudi različno težke. Je jeklenica pri jeklenici, vedno je možno varovanje. A ljudi je res veliko. Letos sem bil tam dvakrat. Srečal sem moške-

ga, najbrž očeta, ki je imel dva otroka privezana na pasu. Od daleč se mi je zdelo vse v redu, ko pa sem se jim približal, sem se skoraj usedel od groze. V gorah ne želim biti preveč pameten in ljudem govoriti, česa ne delajo prav. Toda ta mož je imel oba otroka pripeta na zanko na ple-

biografija

Matjaž Šerkezi se je rodil leta 1980 v Slovenji Gradcu očetu Rajku in mami Bibijani. Družbo v otroštvu mu je delala leto dni mlajša sestra Katja. Bili so planinska družina in so ves prosti čas preživeli v gorah. Že pri desetih letih je začel z alpinizmom in bil s šestnajstimi pripravnik pri takrat Gorskem reševalni službi Prevalje, danes GR Koroške, ki jo je vodil Franci Telcer. Večkrat se je srečal s Himalajo, pred tem z gorami v Alpah in velikimi stenami. Bil je inštruktor v gorniški šoli v Nepal, ki smo jo Slovenci ustanovili leta 1979 in usposobili številne Nepalce za varno delo na velikih višinah.

Je alpinistični inštruktor in inštruktor gorskega reševanja. Zaposlen na Planinski zvezi Slovenije kot strokovni sodelavec, kjer skrbi za preventivo in usposabljanje. Je aktivni član gorniške komisije pri UIAA, mednarodnem združenju planinskih organizacij, in skrbi za usposabljanje in preventivo na svetovni ravni. Večkrat sodeluje s tujimi planinskimi organizacijami, v katerih je mentor in hkrati učenec. Meni, da je vedno prostor za nova spoznanja in vrednotenja.

S ponosom zre na svoje tri odrasčajoče otroke, Medejo, Marušo Terezo in Jožo, ki jim z ženo Tinkaro zmeraj bolj postajajo enakovredni partnerji na skupnih raziskovanjih Zemlje. Poudarja, da je družina osnovna celica, ki ti daje oporo v težkih trenutkih, ko vsi drugi nimajo časa ali pa dvignejo roke. Drži se svojega načela: mlad moraš trpeti, da si star na to navajen. Predvsem pa stremeti k čudežu narave.

Stroške za reševanje bi morali najprej zaračunati tujcem. Oni niti ne plačujejo davkov pri nas, reševanje pa imajo trenutno povsem brezplačno.

zalnem pasu, ki je namenjena za opremo. Nosilnost je zgolj pet kilogramov. Če bi katerikoli od otrok nekoliko bolj cuknil, bi zletel čez steno. Srečal sem žensko, ki je imela vponko, kakršne uporabljajo za pripenjanje krav v hlevih. Povsem verjetno je, da bi odletela takoj, če bi jo malo bolj obremenila. Nanjo se je obešala na jeklenice.

Včasih imajo ljudje več sreče kot pame. Na Triglavu me je večkrat zaradi podobnih zadev strah in se ga raje izognem. Število nesreč je posledica velikega števila ljudi. Med ljudmi je še precej v veljavi rek, da mora vsak Slovenec vsaj enkrat stopiti na vrh Triglava. Toda to skušajo doseči tudi tisti, ki nimajo kondicije in izkušenj v gorah. Ljudje počnejo vse mogoče. Gredo na Triglav celo s kolesi na ramenih. Le zakaj?!

Se je možno z vrha spustiti s kolesom?

Ne, nosijo jih gor in tudi dol. Ne vidim smisla v tem. Imamo opravka tudi z več samooklicanih vodnikov, ki vodijo svoje otroke na Triglav, ko ti še niso pripravljeni. Sam sem svoje otroke peljal na Triglav pri devetih, desetih letih, ko so že imeli veliko izkušenj za sabo. Mnogi jih peljejo prej. Ne vidim smisla, zakaj bi otroka pe-

vanja več, drugače manj. Tudi sedaj, v času epidemije, jim ni lahko. Spoštujem te fante in dekleta.

Lani maja je pri 83 letih umrl Tone Škarja, eden od simbolov slovenskega alpinizma. Bil je alpinist, gorski vodnik in reševalec, pisatelj, fotograf, organizator in vodja odprav. Med drugim je leta 1979 vodil slovensko odpravo (v jugoslovanski odpravi je bilo od 25 oseb 21 Slovencev) na Mount Everest, streho sveta. Slovenski alpinizem je dvignil na visoko raven.

Imel sem čast, da sem eno obdobje sodeloval z njim. Bil je vizionar slovenskega alpinizma. Poglejte samo dosežke Slovencev od odprave na Mount Everest naprej. V veliki meri je slovenski alpinizem zdaj tako cenjen po svetu tudi po njegovi zaslugi. Če pogledamo najprestižnejšo nagrado in priznanje na svetu v alpinizmu – zlati cepin: Slovenci smo med vodilnimi med prejemniki. Naš sonarodnjak je bil tudi prvi človek na svetu, ki je smučal z vrha Mount Everesta. Žal že pokojni Davo Karničar. Slovenski alpinizem je cenjen in pri tem so usmeritve komisije za alpinizem pri PZS v pravi smeri. Je pa

Svetujemo, da ljudje, ki se odpravljajo v gore, turni smučarji, ki nimajo dovolj izkušenj, pozimi ne hodijo v visokogorski svet.

ljal v visokogorje, dokler sam ne izrazi željo za to. Od tega nima kaj dosti. Nekateri seveda niti pri štirinajstih ne bodo prišli gor, ker nimajo kondicije, ampak peljati na vrh pet-ali šestletnika je bolj postavljanje staršev kot korist za otroka. Če vodiš premajhnega otroka v hribe, je to lahko kasneje glavni razlog, da v naslednjih letih ne bo več hotel s tabo.

Se pri nas da finančno preživeti, če je človek izključno profesionalni gorski vodnik? Je dovolj povpraševanja?

Gorsko vodništvo je garaška služba, ni enostavna. Vsak dan skrbeti za goste ni lahko. Mnoge stranke imajo visokoleteče želje, ki pa niso nujno uresničljive. Želijo priti marsikam, vendar nimajo predhodne priprave. Za angažiranje vodnika se pogosteje odločajo tujci, je pa tudi vse več Slovencev. Poznam nekaj fantov, ki se v Sloveniji preživljajo le z gorskim vodništvom, a lahko bi jih naštel na prste dveh rok. Več jih ni. Pozimi recimo vodijo turne smučarje. Več jih dela v tujini, recimo v Franciji, Veliki Britaniji, kjer so zelo cenjeni. Ta posel ni enostaven, po navedi prirejajo še plazovne delavnice in druga izobraževanja. Odvisen si od vremena. Če je lepa planinska sezona, je povpraše-

treba nenehno spremljati »trg« in ne zaspiti na uspehih preteklosti. Zaradi tega bi lahko hitro klonili.

Vendar Karničar ni umrl zaradi nesreče v gorah.

Ne. Pri delu v gozdu na Jezerskem, kjer je bil doma. Poznal sem ga. Bil je zanimiv in klen človek, človek svojih nazorov, človek gora. Predvsem to je bil recept za njegove vrhunske dosežke v alpinizmu in alpinističnem smučanju. Žal se je njegovo življenje tako tragično in prehitro izteklo. Več vrhunskih alpinistov umre pri raznih delih, drugih športih ali na lažjih smereh.

Torej so tudi lažje poti potencialno lahko smrtno nevarne?

Seveda. Določenemu tveganju se ni mogoče izogniti, razen če sedi doma. Ne smeš biti povsem sproščen. Danes sem veliko bolj previden v gorah, kot ko sem bil kot mulec. Po vseh izkušnjah vem, kaj vse se lahko pripeti, ko niti najmanj ne pričakuješ. Skušaj predvideti situacije in se jim izogniti. Vedno ne uspe niti izkušenim gornikom, nismo bogovi. Veliko več nesreč v alpinizmu se zgodi pri lažjih smereh. Težja je smer, večja je

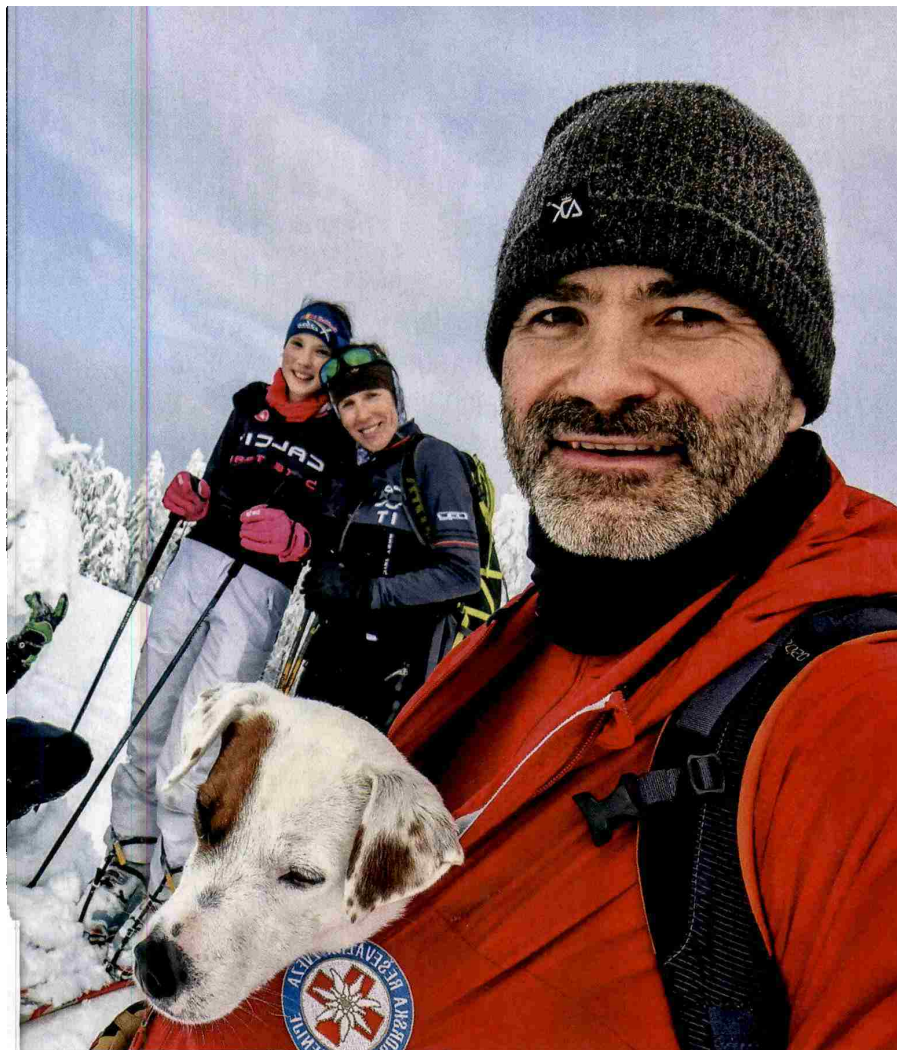
Z družino na Kranjski rebri nad Črncem

vertikala in ob zdrsu, če si seveda ustrezno varovan, padeš v zrak. Ni problema. Če ni vertikale, zdrseš po pobočju. Dovolj je dva tri metre za hudo poškodbo ali celo smrt. Lahko pa enostavno pride do srčnega zastoja, ravno pred kratkim smo moškega, starega okoli 50 let, neuspešno oživljali. Lahka pot, a srce je odpovedalo. Sicer so kronične bolezni zaradi drugačnih razmer v gorah veliko večji problem kot v dolini, hitreje pridejo do izraza.

Že več kot 20 let ste gorski reševalec. Kaj se je v teh letih spremenilo?

Ogromno se je spremenilo, predvsem zaradi delovanja gorske reševalne službe in planinske zveze. Na bolje. Predvsem

Uporaba google mapsa je lahko v gorah tvegana. Včasih so vrisane kar kakšne poti, ki jih dejansko ni ali so vrisane drugače, kot je v naravi.

Srečal sem moškega, (na Triglavu) ki je imel dva otroka privezana na pasu. Oba pripeta na zanko na plezalnem pasu, namenjenim za opremo. Nosilnost je zgolj pet kilogramov.

na področju preventive, ta je ključ do vsega. Ljudi je treba usposablјati, stvarjati ponavljati, opozarјati, izobraževati. Počasi se stvari primejo. Včasih smo po hribih našli veliko smeti, zdaj jih do lanske sezone, ko se je zaradi epidemije deloma spremenila struktura ljudi, skoraj ni bilo več. Proces teče že od vrtcev in šol naprej. Seveda je veliko boljša oprema, informiranost, tehnologija. Pri slednjih so plusi in minusi. Prvi tečaj gibanja v gorah smo v GRS Kamnik organizirali leta 2006, prišlo je pet naših članov. Danes na tečaje hodi po trideset ljudi in več. Ljudje so željni znanja in se zavedajo odgovornosti, kar je pozitivno. Tudi prek vas medijev naša sporočila pridejo do večjega števila ljudi. Naš cilj je varnejše obiskovanje gora. Naj ljudje hodi v gore, a to naj počnejo čim bolj varno in brez nepotrebnega tveganja. Res pa je peščica takšnih kot teflon. Ne prime se jih nič. A tako je povsod.

Rešujete ene in iste ljudi tudi večkrat?
Seveda, nekateri so že naši stari znanci. Nekateri so žal že pokojni, ker so šli pač enkrat čez rob.

In niti tem starim znancem ne morete nič zaračunati.
Ne pridemo jim do živega.

Omenili ste, da se moški z dosežki v gorah preizkušajo v drugi puberteti.

Da, nekje do 30 leta predvsem moški iščejo več adrenalina, ekstremnih razmer. Nato se umirijo, imajo družine, otroke, službe. Okoli 45. leta, ko so otroci že nekoliko večji, se nekateri izjemno aktivno usmerijo v gore. Kaže, da imajo vsega dovolj in si dajo na ta način duška. Ravno taki so po mojih izkušnjah najbolj problematični. Useka ga, začne noreti in bi rad v nekaj letih vse prehodil in vse doživel, kar je prej zamudil. Res so nevarni. Gredo v alpinistično šolo, na turno smu-

Nekateri (ki jih rešujete, op. p.) so že stari znanci gorskih reševalcev. Nekateri so žal že pokojni, ker so šli pač enkrat čez rob.

čanje ... Saj je v redu, samo ni treba pretiravati. Sam jim vedno rečem: »Fantje, ne norite. Spustite kakšen hitri vlak, da odpelje mimo postaje. Ne tecite za njim. Počakajte in na naslednjega varno vstopite.« Zanimiva prisproda, mar ne?!

Za ženske velja, da so v povprečju bolj previdne voznice. So tudi v gorah bolj previdne od moških?

Težko bi rekel. Tudi na cesti vidim marsikatero žensko, ki divje vozi. Odvisno je od karakterja. Enako je v gorah. Določene gredo tudi z glavo skozi zid, ne dajo si nič dopovedati. Pri moških gre po mojem bolj za mačistično pozo, a tudi nekatere ženske se ne ozirajo na nič. Poznam nekaj takih.

Kam hodite v gore za uživanje?

Z družino precej gorsko kolesarimo.

Ste tudi turnokolesarski vodnik.

Da. Še trener gorskokolesarskega kluba Calcit v Kamniku. Z družino se izogibamo gneči, gremo nekam, kjer smo sami. Vem, da so ob vikendih bolj turistične točke polne. Sicer je Velika Planina ob delavnikih v popoldanskih urah skoraj prazna, tam najdeš mir.

Greste z družino v visokogorje tudi v tujini?

Tudi. V Alpe, od Avstrije do Francije. Če bodo epidemiološke razmere dopuščale, imamo poleti namen iti na Veliki Klek v Avstrijo (Grossglockner, 3798 metrov visok, najvišji vrh Avstrije).

Bodo otroci zmogli?

To počnemo že dolgo, otroci imajo precej izkušenj, poznajo stvari. Starejša hčerka je stara 17, vključena je v mladinsko komisijo pri PZS. Sin je star 12 let, mlajša hčerka 14. So kar uhojeni. Včasih imam že težave, da jih dohajam. Ves čas sva z ženo delala za to, da čim več znajo, pri čemer poslušava tudi njihove želje. Starejša hčerka ima že kakšne druge poti v življenju in jo pustiva, ne siliva je v gore, ko ne želi. Z ženo sva rekla, pokazala jim bova možnosti, ki jih ponuja narava. Planinstvo, gorski tek, kolesarjenje, smučanje. Potem je na njih, kam jih bo v življenju potegnili. Pri čemerkoli jih bova podprla. ■